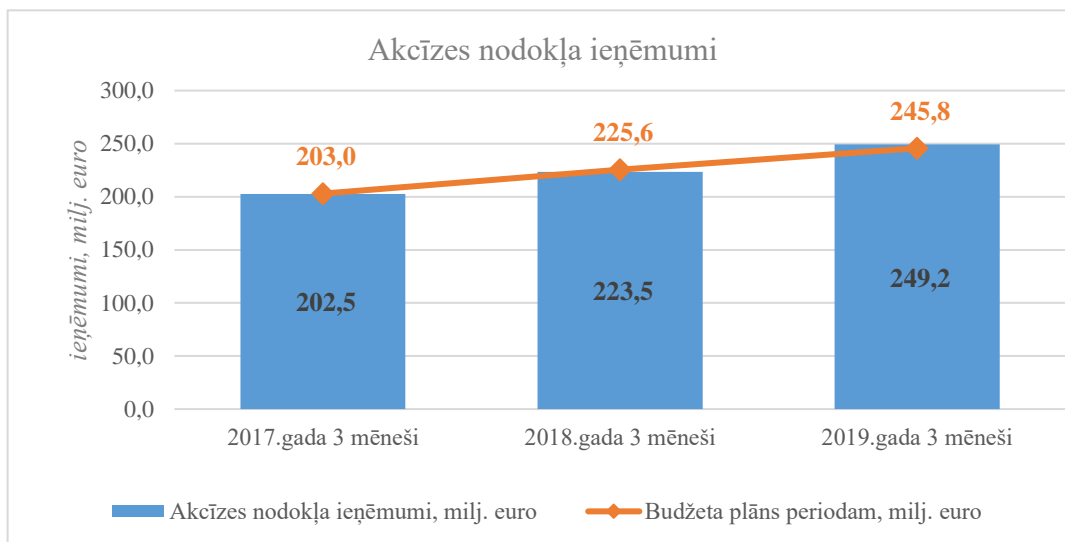

Akcīzes preču aprite 2019. gada 3 mēnešos

➤ *Akcīzes nodokļa ieņēmumi*

Akcīzes nodokļa ieņēmumi ir būtisks valsts kopbudžeta ieņēmumu avots, jo sastāda 11% no kopējiem nodokļu ieņēmumiem valsts budžetā. Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2019. gada 3 mēnešos ir 249 milj. EUR, kas ir par 26 milj. EUR jeb 11,5 % vairāk kā 2018. gada attiecīgajā periodā (skat. 1.attēlu). 2019. gada 3 mēnešos ieņēmumu plāns izpildīts par 101,4 %.

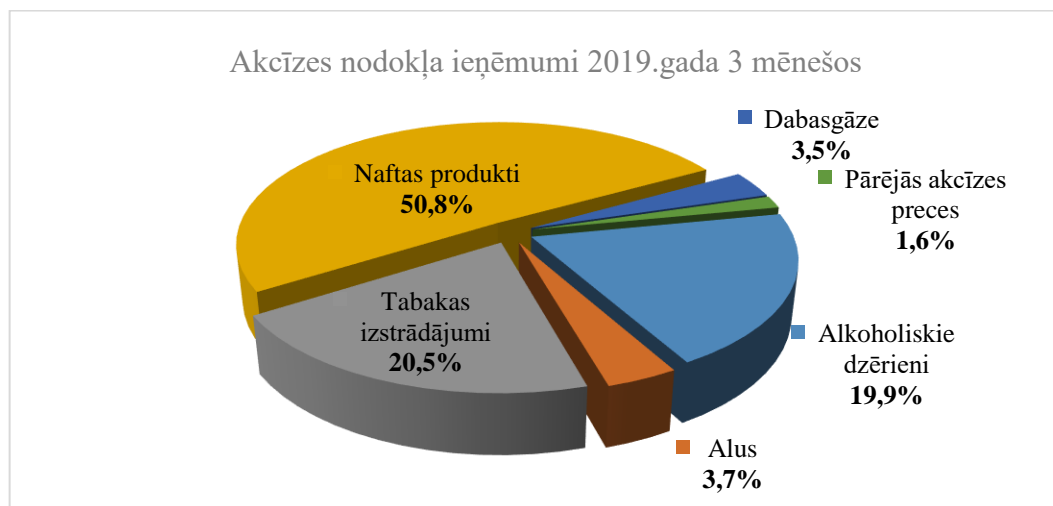
1.attēls

2019.gada 3 mēnešos akcīzes nodokļa ieņēmumus galvenokārt ietekmēja akcīzes nodokļa likmju izmaiņas. 2019. gada 1. janvārī akcīzes nodokļa likmes tika palielinātas tabakas izstrādājumiem (neskaitot cigaretes), 2019. gada 1. martā – alkoholiskajiem dzērieniem.

Ieņēmumus būtiski ietekmē legālais akcīzes preču patēriņš, kas, savukārt, ir cieši saistīts ar valsts ekonomisko attīstību, patērētāju pirktspēju, kā arī akcīzes nodokļa likmju politiku kaimiņvalstīs. Pēdējos gados būtiskas nodokļa likmju diferences rezultātā pieaug Igaunijas un Skandināvijas valstu pircēju skaits Latvijā. Tā rezultātā pieaug alkoholisko dzērienu un arī citu akcīzes preču realizācija Latvijas-Igaunijas pierobežā, tā veicinot akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugumu Latvijā. Patēriņa tendences katrai no akcīzes preču grupām vērtētas tālāk tekstā.

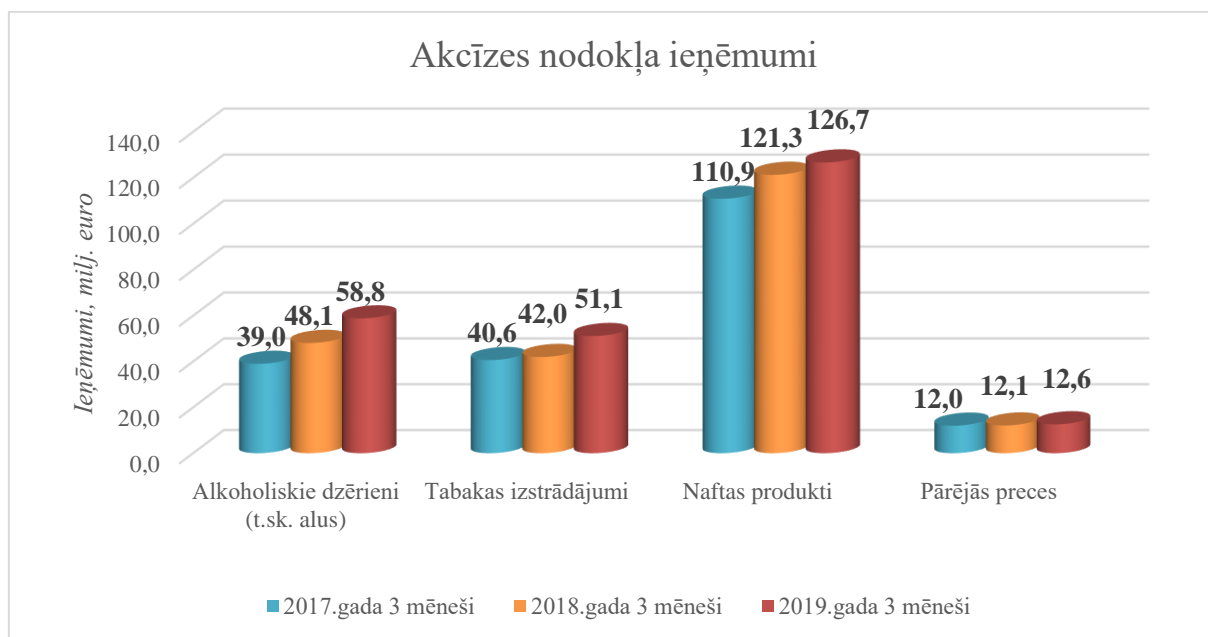
2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā vislielākais īpatsvars ir akcīzes nodoklim par naftas produktiem – 2019. gada 3 mēnešos tas veido 50,8 % no visiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem,

tālāk seko ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem – 20,5% un alkoholiskajiem dzērieniem (t.sk. alu) – 19,9% (skat. 2.attēlu).

3.attēls

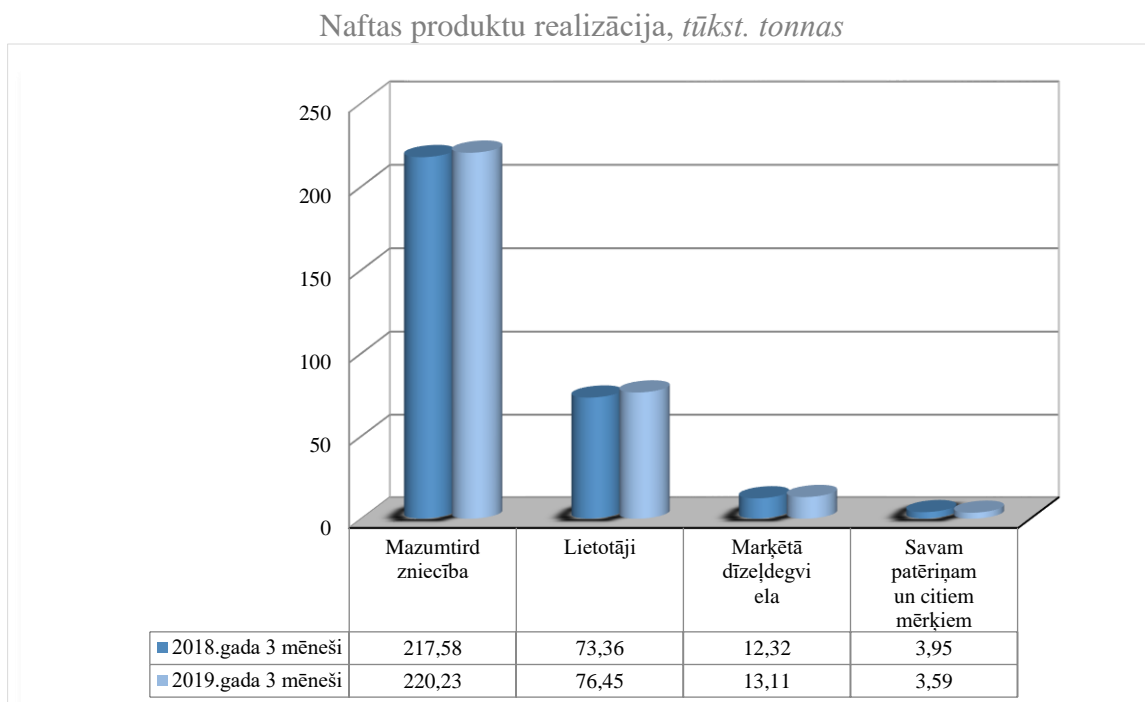

2019. gada 3 mēnešos, salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, akcīzes nodokļa ieņēmumi ir pieauguši visās preču grupās – par alkoholiskajiem dzērieniem (t.sk. alu) +11 milj. EUR, par tabakas izstrādājumiem +9 milj. EUR un par naftas produktiem +5 milj. EUR (skat. 3.attēlu).

➤ *Naftas produkti*

Kopējais Latvijā patēriņam nodoto naftas produktu (degvielas) apjoms 2019.gada 3 mēnešos ir 310,68 tūkst. tonnas, kas ir par 1% vairāk kā 2018.gada attiecīgajā periodā.

4.attēls

Vislielākais patēriņam nodoto naftas produktu apjoms tiek realizēts mazumtirdzniecībā, kur vērojams realizācijas apjomu pieaugums – kopumā mazumtirdzniecībā realizētas 220,23 tūkst. tonnas degvielas, kas ir par 1% vairāk kā 2018. gada 3 mēnešos. Pieaugumu

galvenokārt veido realizētās dīzeļdegvielas apjoma palielināšanās par 3%. Nedaudz samazinājies realizācijas apjoma pieauguma temps mazumtirdzniecībā salīdzinot ar iepriekšējā gada rādītājiem par pirmo ceturksni, kad pieaugums bija +5% pret 2017.gadu. Mazumtirdzniecībā degvielu šogad visvairāk degvielas ir realizējusi SIA "Neste Latvija".

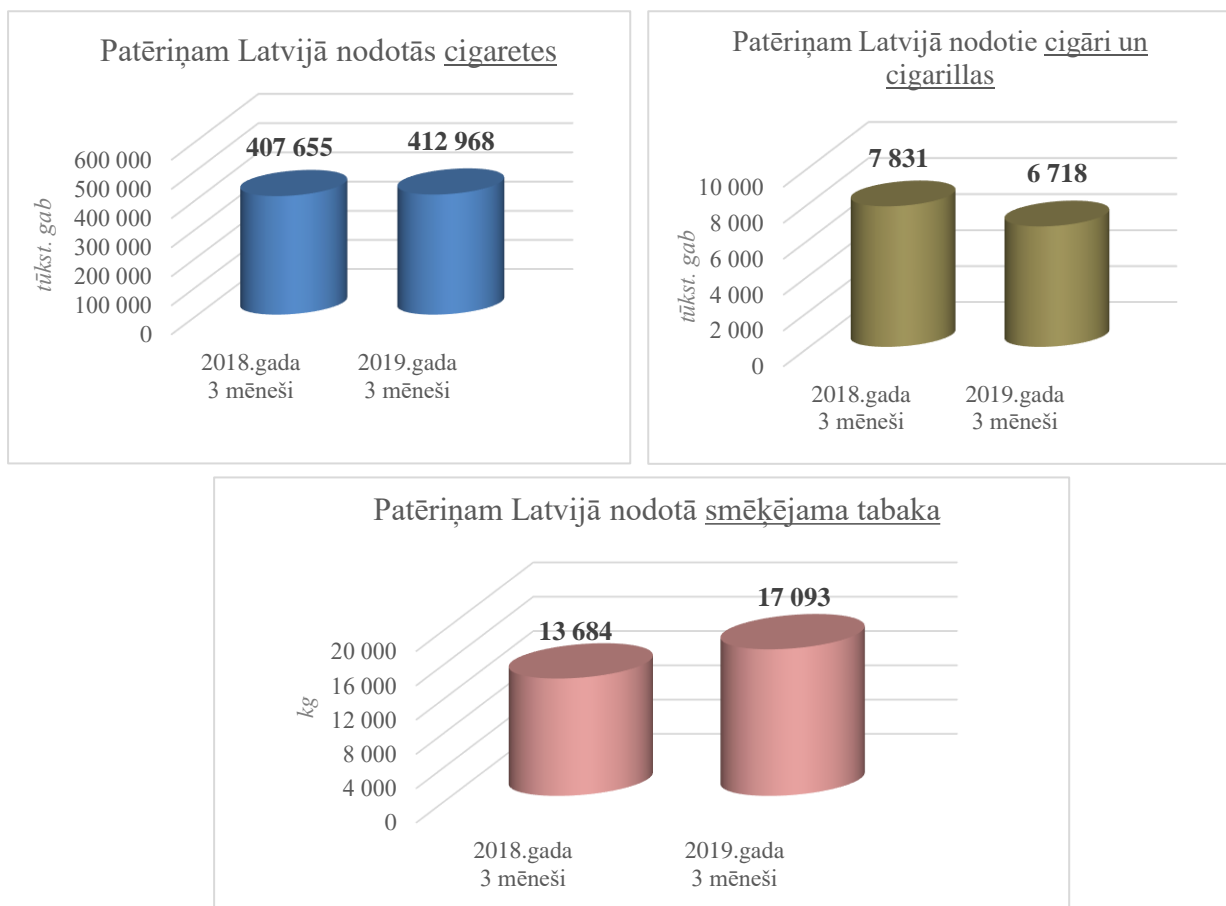
Detalizētu informāciju par naftas produktu (degvielas) aprītes rādītājiem, aprēķināto akcīzes nodokli sadalījumā pa degvielas veidiem, lielākos komersantus un akcīzes nodokļa likmju izmaiņas skatīt pielikumā *Degvielas aprīte*.

➤ *Tabakas izstrādājumi*

Vislielāko īpatsvaru no iekasētā akcīzes nodokļa par tabakas izstrādājumiem veido cigaretes – 2019.gada 3 mēnešos 96 % no kopējās aprēķinātās akcīzes nodokļa summas par tabakas izstrādājumiem veido aprēķinātais akcīzes nodoklis par cigaretēm¹.

2019. gada 3 mēnešos patēriņam Latvijā nodoto cigarešu skaits ir pieaudzis par 1,3% (skat. 5.attēlu). Latvijas patērētāju vidū popularitāti joprojām saglabā "WINSTON" un "L&M", trešo pozīciju ieņem "LD" markas cigaretes.

5.attēls

2019. gada 3 mēnešos samazinājies patēriņam Latvijā nodotais cigāru un cigarillu apjoms – par 14% mazāks apjoms kā 2018.gada attiecīgajā periodā, savukārt par 25% palielinājies smēķējamās tabakas apjoms (skat. 5.attēlu). Apkopotais rādītājs par smēķējamās tabakas apjomu ietver gan smalki sagrieztu tabaku cigarešu uztīšanai, gan citu smēķējamo tabaku.

2018. gada martā pirmo reizi patēriņam Latvijā tika nodota karsējamā tabaka. Šī gada 3 mēnešos patēriņam nodoti 4 132 kilogrami karsējamās tabakas.

Detalizētu informāciju par tabakas izstrādājumu aprīti skatīt pielikumā *Tabakas aprīte*.

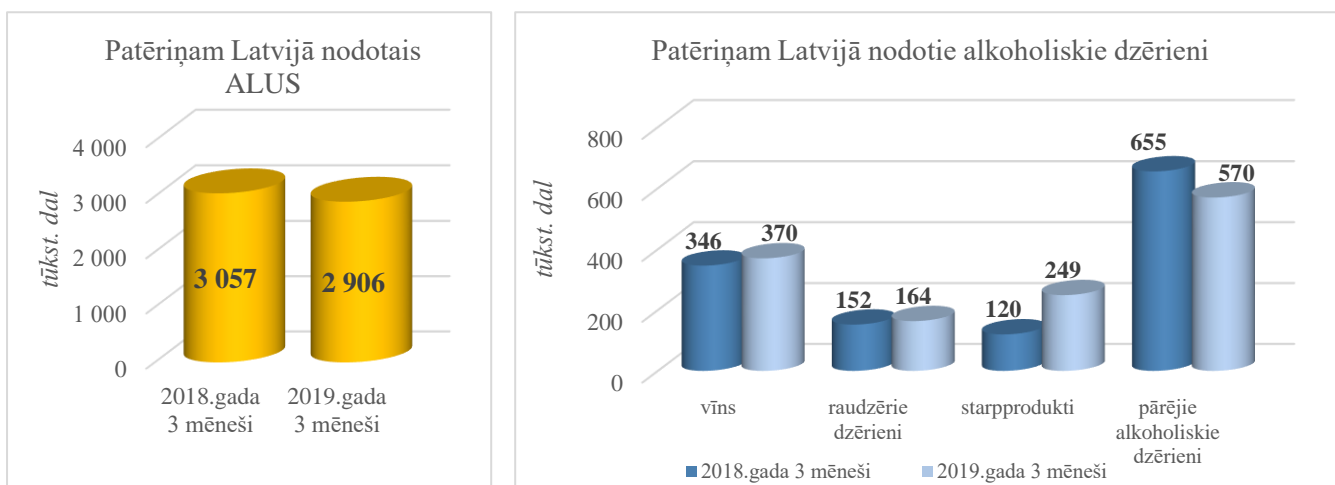
¹ Pamatojoties uz Akcīzes nodokļa deklarācijās aprēķināto akcīzes nodokli

➤ *Alkoholiskie dzērieni un alus*

Patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu apjoms 2019.gada 3 mēnešos turpina pieaugt, savukārt alus apjoms salīdzinājumā ar 2018.gada attiecīgo periodu ir samazinājies. 2019.gada 3 mēnešos patēriņam Latvijā nodoti 1,4 milj. dekalitri alkoholisko dzērienu, kas ir par 6% vairāk kā 2018.gada attiecīgajā periodā un 2,9 milj. dekalitri alus, kas ir par 5% mazāk kā 2018.gadā (skat. 6.attēlu).

Kopējā patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu struktūrā 2018.gadā vislielāko daļu sastāda alus (71%), savukārt degvīna un pārējo “spirtoto” dzērienu īpatsvars kopējā alkohola patēriņa struktūrā aizņem 15%. Savukārt akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā būtiski augstākas nodokļa likmes dēļ, pārējo alkoholisko dzērienu grupai ir dominējošā loma, nodrošinot 67% no nodokļa ieņēmumiem.

6.attēls

Kopumā 2019.gada 3 mēnešos Latvijā saražoti 1,2 milj. dekalitri alkoholisko dzērienu, kas ir par 6% vairāk kā 2018.gada attiecīgajā periodā. Arī Latvijā saražotā alus apjoms šogad ir pieaudzis – saražoti 1,6 milj. dekalitru, kas ir par 13% vairāk kā iepriekšējā gadā. Savukārt no citām valstīm ievestā, importētā alus apjoms samazinājies par 4%.

2019. gada marta beigās Latvijā bija:

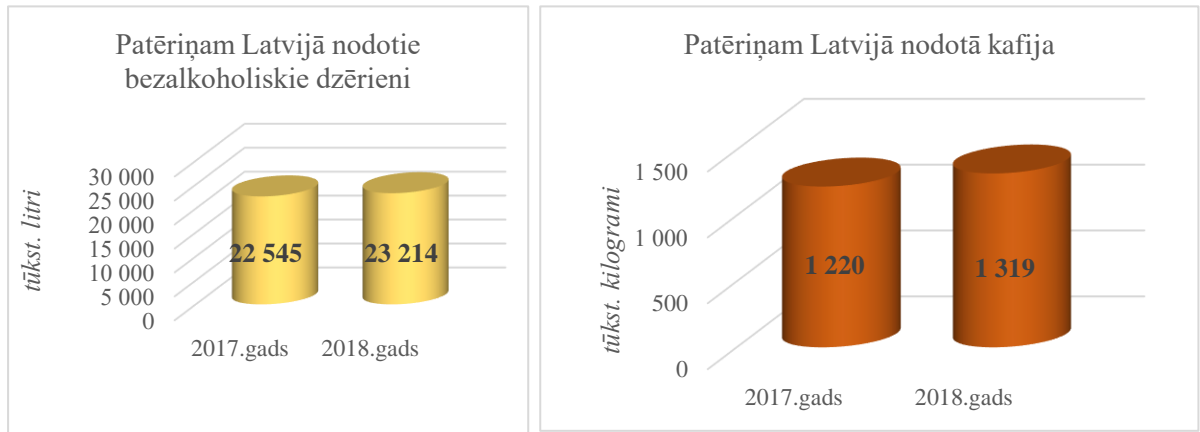
- 87 mazās alkoholisko dzērienu darītavas (licence alkoholisko dzērienu ražošanai izsniegta uz atvieglotiem nosacījumiem);
- 54 patstāvīgās mazās alus darītavas, kurās saražoti 0,57 milj. dekalitri jeb 35% no visa Latvijā ražotā alus apjoma.

Detalizētu informāciju par alkoholisko dzērienu un alus aprīti skatīt pielikumā *Alkohola aprīte*.

➤ *Pārējās akcīzes preces*

Latvijā akcīzes nodokli nacionālā līmenī piemēro dabasgāzei, kafijai, bezalkoholiskajiem dzērieniem un elektroniskajās cigaretēs izmantojamajam šķidrumsam.

2019. gada 3 mēnešos *kafijas* apjoms, par kuru aprēķināts akcīzes nodoklis un kas uzskatāms par nodotu patēriņam Latvijā, ir par 8% lielāks kā 2018. gadā. Par 3% pieaudzis arī patēriņam nodotais *bezalkoholisko dzērienu* apjoms (skat. 7.attēlu).

* Pamatojoties uz Akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto informāciju (neiekļaujot apjomus importa gadījumā, kas iekļauti muitas deklarācijās)

Patēriņam nodoto *elektroniskajās cigaretēs* izmantojamo šķidrumu apjoms 2019.gada 3 mēnešos ir 1,8 milj. mililitri un tas ir par 0,5 milj. mililitriem vairāk kā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. 2019.gada 3 mēnešos par elektroniskajās cigaretēs izmantojamiem šķidrumiem, kas tika nodoti patēriņam Latvijā, tika aprēķināts 59 tūkst. EUR liels akcīzes nodoklis, kas ir par 14 tūkst. EUR vairāk, kā 2018.gada 3 mēnešos.

Gala patērētājiem nodotais *dabasgāzes* apjoms 2019.gada 3 mēnešos ir 5 127 milj. kilovatstundas. No minētā apjoma 4 650 milj. kilovatstundas nodotas gala patērētājiem izmantošanai par kurināmo, 285 milj. kilovatstundas – izmantošanai par kurināmo rūpnieciskai ražošanai, 0,2 milj. kilovatstundas – izmantošanai par degvielu un 192 milj. kilovatstundas nodotas gala patērētājiem izmantošanai mērķiem, kuriem paredzētā dabasgāze netiek aplikta vai tiek atbrīvota no akcīzes nodokļa.

Sirija 67120167

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.